

Budgetforlig 2025

Socialdemokratiet, Venstre, Din Stemme, Socialistisk Folkeparti og Konservative har den 3. oktober 2024 indgået forlig om budget 2025.

Lolland kommune er i disse år inde i en rivende udvikling. Anlæg af Femernforbindelsen, permanentgørelse af tunnelementfabrikken, vækst i grønne virksomheder, anlæg af gasledning, regeringsbeslutning om udvikling af det vestlige forland i Rødbyhavn, åbning af to nye hoteller, udlæg af naturparker, salg af erhvervsjord til nye projekter, vækst i turismen, vækst i jobskabelsen. Alt peger i retning af, at der lige nu er et vindue for en grundlæggende og positiv transformation af Lolland.

Nærværende budgetforlig har det indlysende fokus at realisere flest mulige af de potentialer, der ses for kommunens udvikling, og i videst muligt omfang sikre at kommunen som organisation og kommunens budgetprioritering understøtter den ønskede udvikling.

Budgetforliget ligger i direkte forlængelse af de allerede vedtagne strategier for Lolland kommune. Herunder konstitueringsaftalen for byrådsperioden, Plan- og udviklingsstrategien, tidligere budgetforlig og byrådets otte fyrtårne.

Fokus er således at fortsætte arbejdet med at realisere potentialerne for Lolland og imødegå kendte udfordringer. For at fokusere på den ønskede udvikling besluttede byrådet i august 2022 otte strategiske fyrtårne, der udpeger væsentlige indsatser for at styrke Lolland – både som egn og som organisation.

Fyrtårnene er:

- Kommune i en ny virkelighed
- International rekruttering og bosætning
- Grøn erhvervspolitik
- Femern som afsæt for blivende erhvervsudvikling
- Lollands Sydkyst – Nakskov til Hyllekrog
- Boligudvikling
- Fremtidens skole
- Tilpasning af plejeboligstruktur

De otte aktuelle fyrtårnsindsatser skal evalueres af byrådet i slutningen af 2024. Med baggrund i erfaringerne siden 2022 kan det allerede nu ses, at der er gjort væsentlige fremskridt på alle områder, der kalder på en revision og videreudvikling af de aktuelle fyrtårne.

Lolland kommunes økonomi er særdeles udfordret. Kombinationen af lokale demografiske og sociale udfordringer med det nationale system for kommunal finansiering, der ikke kan rumme Lollands strukturelle udfordringer, gør at kommunen er låst i en vedvarende strukturel ubalance. Såfremt der ikke sker en ændring af kommunernes finansiering, må det forudses at kommunen indenfor få år ikke vil kunne lægge et forsvarligt budget. En positiv udvikling er, at der er en stigende national forståelse af Lolland kommunes særlige strukturelle udfordringer. Dette afspejles i et særtilskud på 210 mio. kr. i 2025, og af adgang til en ny lånepulje til investeringer i

borgernær service og grøn omstilling, hvor Lolland kommune har modtaget låneadgang på 34 mio. kr. På alle øvrige områder, herunder den øvrige finansiering af kommunerne, må det desværre fortsat konstateres, at den nationale opmærksomhed ikke bliver omsat i handling.

International rekruttering og bosætning

Lolland Kommune ser internationalisering som en vigtig del af løsningen på kommunens strukturelle udfordringer med en faldende og ubalanceret befolkningsudvikling og mangel på arbejdskraft. Den gunstige erhvervsudvikling i kommunen skaber rigtig gode vilkår for nye arbejdspladser, men mere end det: Hver enkelt arbejdsplads – privat eller offentlig – er også en bosætningsmulighed og kommunen ønsker at arbejde aktivt for at understøtte at arbejdspladserne omsættes til tilflyttede borgere.

Her ser Lolland Kommune et særligt potentiale i international tilflytning. Antallet af udenlandske statsborgere i kommunen er således steget med 24,3 % de seneste 5 år, mens antallet af danske statsborgere er faldet med 6,8 %. De internationale tilflyttere er typisk erhvervsaktive og selvforsørgende.

Den stigende internationalisering af Lolland Kommune gennem de seneste år har desuden givet værdifulde erfaringer, der kan trækkes på med henblik på at fremme international tilflytning. Femernbyggeriet har tiltrukket mange internationale borgere – både pendlere og fastboende. Kommunen er som landsdelens største arbejdsplads gået forrest med at udvikle metoder til international rekruttering i første omgang på ældreområdet. Den gunstige erhvervsudvikling har gjort samarbejdet med internationale virksomheder og investorer nødvendigt mange steder i organisationen, og der er opbygget kapacitet til at håndtere internationaliseringen med den internationale folkeskole og sprogskole.

Forligspartierne er enige om, at internationalisering skal udvikles fra at være et projekt til at være en integreret del af kommunens samlede strategi. De enkelte elementer i indsatsen som international skole, sprogskole, rekruttering af arbejdskraft og integrationspolitik skal sammentænkes til en sammenhængende indsats, der på strategisk niveau bidrager til Lolland kommunes udvikling. En særlig opmærksomhed vil være på, hvordan Lolland kommune som organisation kan bruge international rekruttering til at styrke egen rekruttering, og dermed også være en drivkraft i den bredere strategi.

Kommune i en ny virkelighed

Fokus i Kommune i en ny virkelighed har hidtil været at adressere væsentlige omstillingsbehov i Lolland kommunes organisation og opgaveløsning. Blandt de vigtigste nuværende indsatser i dette fyrtårn kan fremhæves: færgestrategi, mobilitetsstrategi, kloge kommunale kvadratmeter og halstrategien.

Det vil fortsat være et fokus at identificere områder, hvor en nytænkning af de samlede strukturer er nødvendig. Til det vil forligspartierne føje det perspektiv, at kommunens virksomhed ikke kan ses isoleret fra kommunen som helhed. Derfor vil der fremadrettet være styrket fokus på, hvordan Lolland kommune som organisation direkte kan bidrage til den forandring vi ønsker i det omliggende samfund. Et eksempel på dette er internationalisering.

Vi har et rigt foreningsliv indenfor sport, kultur og socialområdet i Lolland Kommune. Frivillige driver et stort og vigtigt arbejde i forhold til vores børn, unge, udsatte,

integrationsborgere og ældre. Lolland Kommune understøtter det frivillige arbejde blandt andet med frivillighedscentre flere steder i kommunen, foreningshuse, haller og andre væresteder, hvor de frivillige kan mødes. Vi understøtter samtidig arbejdet med folkeoplysningsmidler, § 18-tilskud og direkte tilskud til relevante organisationer og foreninger.

I budget 2025 tager vi hul på et nyt kapitel i kommunens frivillighedspolitik. Vi ønsker at styrke frivillighedscenteret som udgangspunkt for frivilligt arbejde, og derfor tilføres frivillighedscenteret to medarbejdere. Medarbejdere vil i reduceret omfang skulle understøtte kommunens aktivitetscentre, hvor funktionen som frivillighedskoordinator afskaffes. Frivillighedscenteret får til opgave at sikre en tilpasning af medarbejderes arbejdsopgaver sådan, at de på bedst mulig vis understøtter aktiviteter for de svageste medborgere. Funktionen som frivillig-medarbejder på kommunes plejecentre fastholdes uændret.

Lolland kommune ønsker endvidere at lave en fremtidssikret frivillighedspolitik, hvor vi sætter fokus på, hvorledes vi styrker samarbejdet mellem foreningslivet og de forskellige fagudvalg i tæt dialog med frivillighedscentret, folkeoplysningsudvalget og diverse råd der arbejder med de forskellige målgrupper.

Arbejdet skal foregå på tværs af fagudvalgene, og vi skal sammen finde svar på, hvad der forhindrer udvikling af det frivillige arbejde samt forventningsafstemme hvilke opgaver vores kommune bør påtage sig for, at frivilligheden i vores kommune kan blomstre yderligere. Vi skal se på, hvilke fysiske rammer der vil kunne understøtte det frivillige arbejde bedst muligt, idet kommunen allerede har sat gang i arbejdet med kloge kvadratmeter og halstrategi.

Vi skal identificere foreninger og organisationer der kan påtage sig flerårige samarbejdsaftaler og få et større overblik over, hvor både kommune og foreninger udfører enslydende opgaver, og hvor der mangler tilbud.

Femern som afsæt for blivende erhvervsudvikling

Ud over arbejdet med at realisere mulighederne i forbindelse med selve Femerntunnelen, er der med Folketingets beslutning i december 2023 om permanentgørelse af fabriksanlægget i Rødbyhavn opstået en yderligere mulighed. I 2025 vil Sund og Bælt på vegne af staten foretage et udbud af opgaven med at drifte og udvikle anlægget. For at understøtte dette, undersøger kommunen mulighederne i markedet og potentialerne for at udvikle de betydelige bagarealer. Fokus i 2025 vil være på, i samarbejde med staten, at realisere de potentialer det permanentgjorte anlæg repræsenterer.

Lollands Sydkyst – Nakskov til Hyllekrog

I regeringens landdistriktsudspil fra august 2024 er forlandet ved Rødbyhavn fremhævet som et område, man ønsker udviklet. Fokus i 2025 vil være at fremme en proces, der fører frem til, at forlandet kan gøres til et aktiv i kommunens turismestrategi. Dette vil ske ved i samarbejde med forskellige ministerier og Sund og Bælt, at løse de formelle og praktiske udfordringer, der knytter sig til en aktiv udnyttelse af forlandet til turismeformål.

Der afsættes 1,0 mio. kr. til turismetiltag. Fordelt med 0,5 mio. kr. til medfinansiering af eksternt støtte turismeprojekter og 0,5 mio. kr. til fysisk drift af de faciliteter, der etableres med støttemidler.

Fyrtårn Grøn erhvervspolitik

Byrådet godkendte i november 2022 en politisk aftale om Grøn erhvervspolitik. I aftalen er der fokus på at omsætte potentialerne i den grønne omstilling til at skabe lokal vækst og arbejdspladser igennem en fortsat udbygning af VE-anlæg.

Den grønne erhvervspolitik betyder, at ansøgninger om konkrete VE-anlæg behandles politisk ud fra en vurdering af, om projektet skaber vækst og arbejdspladser lokalt. Der er fortsat behov for at synliggøre politikken overfor opstillere, lodsejere og investorer og dermed få skabt en bred forståelse af de politiske intentioner i aftalen.

I 2024/2025 forventes de første konkrete forslag til opstilling af VE og etablering af arbejdspladser, at kunne blive forelagt til byrådets stillingen.

Med vedtagelsen af lokalplanen for Stensø i 2024 er der taget et væsentligt skridt i realiseringen af den grønne erhvervspolitik. Dette understøttes yderligere med opkøb af 52 ha jord i området. Arealet skal dels bruges til skovrejsning, så by og erhvervsområde adskilles, dels til at kommunen kan disponere over en arealreserve til fremtidig udvikling. Fokus i 2025 vil være at udvikle de projekter, der er i pipeline, i samarbejde med virksomhederne.

Den grønne tænketank, der blev etableret som en del af konstitueringsaftalen for 2022-2025, har gennemført i alt 5 møder. En foreløbig evaluering af tænketanken viser, at Lolland er godt på vej med at tiltrække virksomheder i den grønne værdikæde, der samarbejder i klyngedannelser – det gælder særligt i Nakskov, men der er ligeledes et potentiale i Rødbyhavn.

Økonomi- og erhvervsudvalget skal behandle evalueringen og tage stilling til, hvad der videre skal ske. En mulighed er, at tænketanken ophører i sin oprindelige form og erstattes af to årlige seminarer for virksomheder og andre interessenter.

Boligudvikling

Den gældende strategi fastholdes. Både for så vidt angår nedbygning af den udtjente del af boligmassen, og for så vidt angår indsatsen for skabelse af nye moderne boliger. I 2025 vil der være fokus på realiseringen af en række boligprojekter i samarbejde med både private investorer og almene boligselskaber.

Fyrtårn Fremtidens skole

Fyrtårnet Fremtidens skole er omsider kommet i god gænge. Efter et par år med fokus på faldende børnetal, skolelukninger, specialskole og STUK tilsyn, har Børne- og skoleudvalget igangsat en dialogproces med en række interessenter omkring målsætninger og visioner for fremtidens folkeskoler på Lolland. Målet er, at der medio 2025 foreligger et bud på en ny folkeskolestrategi.

Processen kører parallelt med STUK handleplanen og det rådgivningsforløb, som kommunen har takket ja til ved STUK. STUK handleplanen har et 5 årigt sigte med

halvårlige opfølgninger og hver skole har formuleret sin egen handleplan med fokus på at løfte det faglige niveau og øge trivslen. STUKS fremtid er usikker, men samarbejdet med læringskonsulenterne fortsætter indtil videre.

Styrkelse af folkeskolen

Skoleområdet er rammebudgetteret. Forligspartierne er enige om at investere i folkeskolerne. Derfor tilføres midler til flere lærere og pædagoger i indskolingen (5 mio. i helårseffekt).

Samtidig tilføres ekstra midler fra staten via puljemidler fra kvalitetsprogrammet for folkeskolen (ca. 6 mio.), anlægsmidler til faglokaler (ca. 7 mio.) og midler til PPR (ca. 6 mio).

De mange ekstra midler skal ses som en investering og en styrkelse af indskolingen, som skal understøtte de politiske ambitioner i forbindelse med fyrtårnet Fremtiden skole samt den handleplan, der er godkendt ifb. med STUK.

Børne- og skoleudvalget skal i 1. kvartal 2025 drøfte udmøntningen af de afsatte midler og – i dialog med bestyrelser og MED-system – finde en model, der balancerer hensynet til skoler med små og store klasser.

De politiske ambitioner er, at flere elever opnår 2+2, at der investeres massivt i dansk og matematikundervisning samt at øge trivslen og reducere fraværet.

De enkelte skoler skal indtænke midlerne i deres respektive handleplan, der skal tilpasses i forbindelse med skoleårets planlægning og kunne effektueres ved opstart skoleåret 2025-2026.

Udmøntningen af anlægsmidler til modernisering/renovering af faglokaler vil ske på baggrund af et prioriteringskatalog, som Børne- og skoleudvalget skal behandle i foråret 2025.

Grøn trepart

Regeringen har indgået en aftale med en række parter om "Et Grønt Danmark". Aftalen lægger op til en historisk omlægning og omstilling af Danmarks arealer og af fødevarer- og landbrugsproduktionen i Danmark.

Kommunerne får en stor opgave i at implementere den grønne trepart. Allerede i 2025 skal de lokale vandoplandsstyregrupper (VOS'er) udarbejde en omlægningsplan med afsæt i nationalt fastsatte principper, der endnu ikke er aftalt og meldt ud.

Lolland Kommune indgår sammen med Guldborgsund, Vordingborg og Næstved Kommuner i to forskellige VOS'er, og der skal således aftales en nærmere samarbejdsmodel mellem kommunerne og de midlertidige sekretariater, der er tilknyttet VOS'erne til og med 2025.

Lolland Kommune vil tage initiativ til et lokalt samarbejde med de parter, der har indgået aftalen centralt, så der sikres fælles forståelse og accept af rammerne for opgaven.

Kommunen er desuden myndighed på alle de omlægningstiltag, der er omfattet af den grønne trepart, dvs. skovrejsning, udtagning af lavbundslande, godkendelse af

vådområder, mv. Myndighedsarbejdet omfatter såvel planområdet (kommuneplantillæg, lokalplaner, mv. på de arealer, der skal omfattes) som Natur og Miljø.

Den grønne trepart lægger vægt på multifunktionel arealudnyttelse, hvilket betyder, at omlægningstiltagene skal være koordinerede med VE-planlægning, øvrige klimatiltag i kommunens Klima- og energiplan samt de lokale klimahandleplaner, som er under udarbejdelse i de kommende år.

Der etableres en national arealfond, der skal understøtte implementeringen af den grønne trepart. Samtidig forhandles der mellem KL og regeringen om økonomisk kompensation til kommunerne for den store opgave, der skal løftes allerede i 2025.

Det er endnu ikke klart, hvor mange midler, der er i spil til kommunerne eller hvordan de vil blive fordelt kommunerne imellem.

Fokus på velfungerende hovedbyer og levende bymidter

Hovedbyerne Nakskov og Maribo er afgørende fysiske knudepunkter for transport, handel, privat- og offentlig service, samt kultur- og fritidsliv for hele Lolland Kommunes befolkning.

Udover, at detailhandel, oplevelsesøkonomi og service udgør selvstændige og særligt arbejdskraftintensive erhvervsområder, særligt i turismeerhvervet, har levende bymidter helt afgørende betydning for bosætning og dermed fastholdelse og tiltrækning af kvalificeret arbejdskraft. Attraktive bymidter har der igennem også en meget direkte betydning for en fortsat positiv erhvervsudvikling, herunder særligt tiltrækning af nye virksomheder og bosætning.

Den seneste detailhandelsanalyse viser, at Nakskov klarer sig godt, hvorimod Maribo har lidt store tab i antal butikker. Nakskov har også igennem de seneste år haft en aktiv erhvervsforening samt Nakskov 2030, der har bidraget positivt til udvikling i Nakskov bymidte og detailhandel. Senest har partnerskabet bag Nakskov 2030 besluttet at forlænge indsatsen til 2026 og de indsatser, der har vist til virkningsfulde bl.a. bymidte- og eventpuljen.

Aktuelt ses stor interesse i at investere i Maribo med eksterne investorer til såvel boligbyggeri, hotelvirksomhed samt større butikker (boxbutikker) i bl.a. et aflastningsområde. Interessen er båret af den stigende aktivitet omkring byen og på Sydlolland. Der er indledt et samarbejde mellem Lolland Kommune og Maribo Handel om den videre udvikling af Maribo bymidte. Det er ambitionen, at dette samarbejde skal konkretiseres og videreudvikles i den kommende tid med fokus på at revitalisere bymidten.

Arbejdet vil samtidigt give værdifuldt input til kommunens arbejde med Strategiske Bymidteplaner.

I forlængelse af permanentgørelsen af fabrikken og turismeudvikling af forlandet ved Rødbyhavn vil områdefornyelse af Rødby og Rødbyhavn blive relevant. Da omfanget og formen af denne udvikling endnu ikke er kendt, vil fornyelsen først meningsfuldt kunne vurderes, når konturerne af de to byers fremtidige funktioner er kendt.

Klima-, Teknik- og Miljøudvalget

Klima-, teknik og miljøudvalget er i fuld sving med at realisere byrådets politikker og fyrtårne i form af fysisk planlægning. Lokalplaner for Stensø erhvervspark, VE-anlæg, boligudvikling, turismetiltag, mv. er en fast bestanddel af udvalgets dagsorden, der konkret afspejler, at væksten har bidt sig fast på Lolland.

De mange udviklingstiltag betyder, at der er brug for at tilpasse væsentlige infrastrukturer som f.eks. kloakker, varmforsyning, mv. I 2024 har udvalget revideret spildevandsplanen og varmeplanen forventes politisk behandlet inden årsskiftet.

Den kommende kommuneplan, der sendes i høring ultimo 2024, afspejler også udviklingen på Lolland. Byrådet har haft en række temadrøftelser om erhvervs politik, havneudvikling, boligudvikling, turisme, strategisk landsbyplanlægning mv. Med afsæt i disse drøftelser er der sket en del tilpasninger i kommuneplanens hovedstruktur, ligesom der er sket ændringer på rammeniveau, så kommuneplanen matcher Byrådets ambitioner.

Udvalget har i 2023 sat en strategisk retning for fremtidens færger, og projekteringen af en ny elfærge forventes at gå i gang i 2025. Implementeringen af strategien er i fuld gang, bl.a. med tilpasning af opmarchområdet i Kragenæs til at kunne betjene alle tre færger, øget trafiksikkerhed, nedrivning af brandtomten fra Café Udsigten og nye toiletfaciliteter ved billethuset. Der arbejdes også fortsat på at kvalificere et projekt omkring parkeringsmuligheder i Kragenæs.

Også indenfor mobilitetsområdet har udvalget sat en ambitiøs retning, med fokus på en mere effektiv ressourceudnyttelse. Udvalget er opmærksom på behovet for alternative mobilitetsløsninger som f.eks. øget brug af samkørsel. Over en årrække vil kontrakten med Movia blive reduceret, linjeføringerne vil blive tilpasset og skolekørslen muligvis hjemtaget. Allerede i 2025 reduceres budgettet med 1.9 mio. kr.

Børne- og Skoleudvalget

På Børne- og skoleudvalgets område er der behov for at styrke den økonomiske ramme ganske betragteligt. Allerede ved 1. behandlingen af budget 2025 er tilført området 28 mio. kr.

På dagtilbudsområdet er der strukturelle kapacitetsudfordringer, idet 0-3 års kapaciteten er for høj i yderområderne, mens der mangler kapacitet i byerne, særligt i Nakskov. Den største kapacitet udgøres af dagplejen, som traditionelt har været brugt til at skruer op og ned for kapaciteten, når børnetallet ændrede sig. Når konjunkturerne i samfundet udvikler sig positivt, kan det være svært at rekruttere dagplejere. I Lolland kommune er antallet af dagplejere således faldet fra 89 i 2020 til ca. 74 (omregnet) i 2024.

På den baggrund investeres der i budget 2025 mere end 5 mio. kr. i en tilbygning til Gaia i Nakskov, sådan at der kan etableres vuggestue i institutionen og kapaciteten dermed løftes til 60 børneenheder, hvilket også styrker institutionens økonomiske bæredygtighed.

I Trekløveret i Nakskov er der i 2024 bevilget 1.25 mio. kr. til et udetoilet, der understøtter en høj kapacitetsudnyttelse i institutionen.

Den nye Mælkebøtte åbner primo 2025, her er der en vuggestuegruppe mindre end den eksisterende institution. Børnetallet tilpasses gradvist, så ingen børn skal skifte institution.

Der er iværksat en lang række tiltag for at øge kapaciteten i dagplejen, bl.a. stordagpleje og gæstehuse, men hvis udviklingen i efterspørgslen efter pladser særligt i Nakskov fortsætter, vil der blive behov for yderligere investering i kapacitet. Børne- og skoleudvalget ønsker en temadrøftelse med Økonomi- og erhvervsudvalget om situationen.

Det sunde frokostmåltid i daginstitutionerne har vist sig at være dyrere end forudsat. Forligspartierne afsætter derfor yderligere 1.8 mio. kr. til frokostmåltidet i 2025. I de senere år har alle bortset fra én institution tilvalgt frokostmåltidet. Ved det netop gennemførte valg har halvdelen af institutionerne fravalgt måltidet. Børne- og skoleudvalget drøfter situationen inden den nye periode starter den 1. januar 2025.

Lolland Kommune har siden årsskiftet manglet en specialtandlæge i ortodonti. Der er generel mangel på tandlæger i hele landet, og det har ikke været muligt at rekruttere til stillingen – en situation som flere andre kommuner også står i. Det har derfor været nødvendigt at entrere med en privat aktør, der kan overtage den lovpligtige bøjlebehandling i Lolland Kommune.

I den tid, Lolland Kommune har været uden bøjletandlæge, har der opbygget sig et efterslæb af børn med behov for behandling svarende til 1-2 års produktion. Det er derfor nødvendigt at tilføre budgettet mere end 8 mio. kr., så opgaven kan overdrages til den private aktør, og Lolland Kommune kan opfylde de lovgivningsmæssige forpligtelser.

På skoleområdet har der i 2024 været gjort en utrolig flot indsats fra de skoler, der har modtaget elever fra de tre lukkede skoler. Mere end 350 elever har skiftet skole i 2024, og det er gået over al forventning.

De modtagende skoler har fået økonomi til de nye elever i forbindelse med budgetopfølgningen pr. 30/4 2024, ligesom budgettet for det nye skoleår afspejler det samlede elevtal på de enkelte skoler. På trods af de nye elever fra Horslunde Realskole er elevtallet i folkeskolerne faldet fra 2243 elever i skoleåret 2023-2024 til 2185 elever i skoleåret 2024-2025. Det samlede antal klasser er faldet fra 109 klasser (+tilskud til, hvad der svarer til 10 klasser i privatskole) til 100 klasser. De 100 klasser indeholder flere nyoprettede klasser, hvorfor klassekvotienten på flere af de modtagende skoler er faldet i indeværende skoleår.

Lolland International School er fortsat en bragende succes, og i 2024 bevilgede byrådet midler til en udbygning i form af to pavilloner. LIS har således kapacitet til 250 elever, hvilket forventes realiseret i 2025. Herefter er der ikke plads til yderligere vækst på den nuværende placering, og politisk er der således opmærksomhed på, at en yderligere efterspørgsel kan betyde, at skolen deles i to matrikler.

Specialskolens autismetilbud samt udeskolen fungerer stadig i bygningerne i Horslunde, indtil der er fundet en ny løsning.

Børne- og Skoleudvalget har fortsat til opgave at vurdere på skoledistrikterne fremover, herunder fremkomme med forslag til Byrådet til en mere hensigtsmæssig løsning i Nakskov, der i højere grad styrker fællesskaberne omkring kommunens skoletilbud. En ny løsning skal vedtages i indeværende byrådsperiode og skal kunne implementeres senest i august 2027.

I takt med at PPR får tildelt ekstra midler og får sat form på tilbuddet om lettere behandling, skal der prioriteres psykologhjælp til unge op til 25 år, herunder en opsøgende indsats på uddannelsesinstitutionerne. Ressourcebehovet til dette vurderes løbende.

Endelig vil udvalget i samarbejde med Fritids-, Kultur og Folkesundhedsudvalgets evaluere ungestrategien, der sigter mod at skabe et godt ungeliv for alle 13-18-årige i Lolland kommune.

Fritids-, Kultur- og Folkesundhedsudvalget

Fritid, kultur og folkesundhedsudvalget primære opgave er at skabe rammer for et aktivt foreningsliv, kulturelle initiativer og engagement i det lokale demokrati. Det arbejde foregår i en brydningstid. Den demografiske udvikling, ringe stand af mange bygninger og ændrede præferencer fra borgerne gør det åbenbart, at hvis der skal skabes kvalitet og bæredygtige løsninger, skal der tænkes nyt. I samarbejde med civilsamfund og kulturinstitutioner arbejder udvalget derfor på at finde fremtidssikrende løsninger.

Udvalget har i 24 evalueret etableringen af landsbyklynger og vurderet, at effekten ikke står mål med de konkrete resultater af indsatsen. I stedet vil udvalget aktivt arbejde for at understøtte konkrete lokale initiativer ved prioritering af udvalgets puljer. Udvalget har desuden udarbejdet en række principper for borgerinddragelse, der aktuelt drøftes i byrådet.

Strategi for fremtidens haller, kulturhuse, biblioteker og borgerservice

Udvalget fik med sidste års budgetaftale til opgave at udarbejde en strategi for fremtidens halstruktur. Udvalget har gennemført en analyse, herunder en række borgermøder, med udgangspunkt i at fremtidssikre gode og veldrevne idrætsfaciliteter gennem optimeret drift og tilpasning af bygningsarealet. Byrådet træffer beslutning om den endelige strategi i februar 2025.

Det står dog allerede nu klart, at udfordringerne med facadekonstruktionerne i Holeby- og Ravnsborghallen ikke tåler udsættelse, og da kommuneaftalen har givet Lolland kommune mulighed for lånefinansiering af anlæg, er det muligt at finansiere løsninger i 2025/26. Som konsekvens heraf lukkes og nedrives Holebyhallen. Udvalget vil i forlængelse heraf undersøge behovet for idrætsfaciliteter i Holeby. I Horslunde er det klart, at der er behov for idrætsfaciliteter. Fritids-, kultur- og folkesundhedsudvalget skal derfor hurtigst muligt vurdere, om den eksisterende hal skal nedrives og erstattes af nye idrætsfaciliteter, eller om facadekonstruktionen på den eksisterende hal kan stabiliseres. Den endelige beslutning skal kunne iværksættes i både Holeby og Horslund i dialog med bruger-, lokalsamfunds- og borgerinteressenter inden udgangen af 2025 af hensyn til den eksterne finansiering.

I forlængelse af arbejdet med at tilpasse kommunens bygningsmasse vil udvalget i 25 revidere tilskudsmodellerne til foreninger og selvejende institutioner. Der er brug for at skabe overblik og gennemsigtighed i de eksisterende modeller, sådan at udvalget kan træffe beslutning om en revideret model, der i højere grad tager hensyn til demografi og ændrede behov.

Udvalget er i 2024 påbegyndt en strategi for fremtidens bibliotek og borgerservice. Bibliotekerne er uden tvivl en vigtig lærings- og kulturinstitution, hvis potentialer har udviklet sig meget de seneste år. Det undersøges, hvordan bibliotekets kompetencer og muligheder i øget omfang kan bringes i spil, og hvordan ressourcerne udnyttes optimalt.

Udvalget skal i relation til denne opgave vurdere om Borgerservice kan gentænkes sådan, at der kan leveres god service på en billigere måde.

Social- og Arbejdsmarkedsområdet

Ekspertudvalget for fremtidens beskæftigelsesindsats har i juni 24 afleveret en række anbefalinger til regeringen. Det forventes, at der besluttes en større reform af indsatsen i efteråret 24, men det er aktuelt uklart, hvordan den forventede reform vil påvirke kommunerne – herunder hvordan besparelsen på 3 mia. kr. skal udmøntes. Det er indlysende, at denne reform vil have udvalgets opmærksomhed i 25.

Imens er det bemærkelsesværdigt, at antallet af borgere på A-dagpenge og kontanthjælp fortsat er historisk lavt. Udvalget arbejder videre med at investere i ledige borgere, så de kommer tættere på job og et liv i selvforsørgelse. Budgetaftalen afspejler det nationale fokus på brug af virksomhedsrettede tilbud til ledige og nedjusteringen af mere traditionelle aktiveringstilbud.

På trods af de gode beskæftigelsesmuligheder oplever Lolland kommune fortsat en vækst i varige ydelser. Alene forsørgelsesudgifter til førtidspension stiger i 2025 med 24 mio. kr. og udgiften stiger med hele 84 mio. kr. i 2028, især som følge af refusionsændringer. Det medfører et voldsomt pres på kommunes samlede økonomi. Det er samtidig en udfordring for det samlede arbejdskraftudbud, at flere borgere kommer på passiv, varig forsørgelse, og Jobcentret har – sammen med den fremskudte indsats Femern Agency – en stor opgave i at hjælpe områdets virksomheder med at rekruttere den nødvendige og kvalificerede arbejdskraft.

Satsningen på rekruttering af international arbejdskraft er en succes, hvilket både tilfører organisationen arbejdskraft og understøtter kommunens bosætningsstrategi. I 2024 blev sprogskolen tilført midler for at kunne efterleve politiske ønsker om at efterkomme den øgede og ændrede efterspørgsel. Ultimo 2024 udarbejder byrådet, en ny international strategi, der vil sætte yderligere retning for sprogskolens aktiviteter.

På baggrund af evalueringen af den kommunale ungeindsats (KUI) blev organiseringen justeret, og det koordinerende ansvar for KUI blev flyttet til Social- og Arbejdsmarkedsudvalget. Ændringen skal, sammen med en udvidelse af målgruppen til det 30 år, sikre effektive samarbejdsprocedurer og udvikling af tilbud, der bedst muligt sikrer, at unge kommer i uddannelse eller job.

Der har længe været national fokus på kommunernes indsats på det specialiserede voksenområde, idet alle kommuner har haft særdeles vanskeligt at få økonomi og forventninger til at følges ad. I foråret afleverede en ekspertgruppe en række anbefalinger (Tranæs-rapporten) og i forlængelse heraf, har K17 besluttet nogle principper, der skal sikre sammenhæng mellem pris og kvalitet samt bedre tværkommunalt samarbejde. Udvalget vil følge dette tæt i 2025.

Endelig vil udvalget også i 25 arbejde for en aktiv inddragelse af civilsamfundet og en styrkelse af de frivillige tilbud i tæt samarbejde med Frivilligcenter Lolland og det frivillige sociale foreningsliv.

Ældre-, Omsorgs- og Sundhedsudvalget

De strategiske udfordringer på ældreområdet er velkendte: der vil i de kommende år blive flere og mere plejekrævende ældre, sektoren mangler sundhedsfagligt uddannet personale, og der sker en fortsat opgaveflytning af mere komplekse sundhedsfaglige opgaver fra regionen til kommunen. Samtidig forandrer borgernes ønsker til seniorlivet sig, hvilket har særlig betydning for hvor og hvordan seniorer ønsker at bo.

Udvalget har naturligvis fokus på at realisere udvalgets fyrtårnsprojekt - plejeboligstrategien. Møllecenteret er afviklet, og der er fundet nye byggegrunde i hhv. Maribo og Nakskov. Efterspørgslen på plejeboliger er størst i Maribo, og derfor har udvalget besluttet at igangsætte projekteringen af et nyt plejecenter i Maribo i tilknytning til Margretecenteret. Der afsættes 5 mio. kr. i 2025 og 15 mio. kr. i 2026 til finansiering af grundkapital og servicearealer.

Der arbejdes fortsat på at finde investorer til finansiering af nybyg i Nakskov.

I foråret præsenterede Regeringen en ny ældrereform, og lovforslaget er i skrivende stund i høring. Nogle af initiativerne er allerede helt eller delvist implementeret i Lolland kommune, hvorimod andre vil kræve nye indsatser, metoder og samarbejdsmodeller. F.eks. blev der i 2023 udviklet en model i Lolland kommune, som reducerer antallet af medarbejdere, der kommer i den enkeltes hjem – det afspejler reformens krav om faste teams. Ligeledes spiller reformens fokus på velfærdsteknologi fint sammen med udvalgets egen strategi, der fokuserer på at gøre borgerne mest mulig selvhjulpne. Sektoren har længe fokuseret på at implementere virtuelle og digitale løsninger til pleje og rehabilitering, der frigør tid til den øvrige pleje. Dette arbejde fortsætter i 2025, hvor der fremover bliver stillet krav om, at borgere, der søger om rengøring, anskaffer sig en robotstøvsuger, hvis det er muligt.

På den anden side vil reformen stille nye krav til bl.a. visitation. Når den konkrete lovgivning er kendt, vil udvalget skulle forholde sig til implementeringen af den fulde reform i Lolland kommune.

Demensområdet har udvalgets særlige opmærksomhed – dels fordi der i takt med, at der bliver flere ældre, også er flere borgere, som lever med demenssygdom, og dels fordi arbejdet med demenssygdom er krævende og fyldt med dilemmaer. I forlængelse af arbejdet med plejeboligstrategien bliver demensvenligheden på plejecentrene løbende forbedret i samarbejde med boligforeningerne. I 2024 blev det prisvindende forsøg med demensfacilitatorer udbredt til alle plejecentre, og området blev tilført flere ressourcer til varetagelsen af disse indsatser. Samtidig blev det besluttet at videreudvikle samarbejdet mellem musikskolen og ældreområdet, hvor der bl.a. skal udvikles værktøjer til brug for varetagelse af omsorgsopgaverne. Udvalget vil i 2025 evaluere denne indsats og undersøge evt. andre veje til tværfagligt samarbejde.

Ultimo 2024 vil byrådet behandle Lolland kommunes reviderede sundhedspolitik, som udvalget har udarbejdet i samarbejde med Fritids-, Kultur- og Folkesundhedsudvalget. Når den nye Sundhedspolitik foreligger, er det de enkelte udvalg og administrationer i sektorerne der udarbejder konkret handleplan, og derigennem udmønter politikken i årene der kommer.

Endelig ventes det, at der i efteråret besluttet en reform af sundhedsvæsenet efter at Sundhedsstrukturkommissionen afleverede forslag til tre mulige modeller for fremtidens sundhedsvæsen i juni. Reformen har potentielt stor betydning for meget store dele af sektoren, hvorfor udvalget vil følge området tæt.

Øvrige tiltag

Borgerrådgiver: Der afsættes 0,8 mio. kr. til videreførelse af ordningen

Lolland Kommune, den 3. oktober 2024

Underskrifter

Holger Schou Rasmussen
Socialdemokratiet

Vibeke Grave
Socialdemokratiet

Tine Vinther Clausen
Venstre

Henrik Jacobsen
Konservativt Folkeparti

Marie-Louise Brehm Nielsen
Din Stemme

Lars Christiansen
Socialistisk Folkeparti